

تحقیق و تصحیح انتقادی رساله منسوب به ابن سینا

انفساخ الصور الموجودة في النفس المخالفة للحق عن النفس البشرية بعد الموت

* حسن ابراهیمی

** محمد جعفر حیدری

چکیده

رساله انفساخ الصور الموجودة في النفس المخالفة للحق عن النفس البشرية بعد الموت، یکی از آثار کوتاه فلسفی منسوب به ابن سیناست که تاکنون فقط یک بار در جلد اول کتاب حکمت بوعلی سینا به چاپ رسیده است. این رساله درباره صور مخالف با حقی است که در نفس وجود دارند. در این رساله دو مسأله مطرح می‌شود؛ مسأله اول اینکه آیا این صور تنها متخیله هستند یا علاوه بر آن، معقوله نیز هستند؟ و مسأله دوم اینکه آیا این صور مخالف با حق، پس از مرگ، از نفس انسان جدا می‌شوند یا برای همیشه در نفس انسان باقی می‌مانند؟ مؤلف رساله ابتدا ثابت می‌کند که این صور علاوه بر متخیله بودن، معقوله نیز هستند و سپس ثابت می‌کند که پس از مرگ، این صور از نفس انسان جدا شده و مضمحل می‌گردند. تصحیح تحقیقی این رساله بر پایه پنج نسخه موجود در کتابخانه‌های احمد ثالث و نور عثمانیه در ترکیه، کتابخانه پترمن در آلمان، کتابخانه آیت‌الله گلپایگانی در قم، و کتابخانه دانشگاه تهران انجام گرفته است.

واژه‌های کلیدی: ابن سینا، انفساخ صور، نفس، متخیله، معقوله.

* استادیار گروه فلسفه و حکمت اسلامی دانشکده الهیات دانشگاه تهران؛ رایانامه:

ebrahimy110@yahoo.com

mohammadjafarh@yahoo.com

** استادیار دانشگاه پیام نور، واحد آبیک؛ رایانامه:

**Critical Research and Edition of the Treatise which is
Attributed to Avicenna
“Disappearing of Imaginary Ideas in
Human Soul after Death”**

Hassan Ebrahimi *

Mohammad Jafar Heydari**

The treatise published here is one of the shortest philosophical works which is attributed to Avicenna and so far has been published only once in the first volume of *Buali's Hekmat*.

The treatise is about those ideas which are in the soul and are in opposition with the reality. Two questions arise here: firstly, whether such ideas are imaginary or rational ideas are also among them? Secondly, will these ideas separate from the soul after death or do they permanently remain in the human soul?

The author of the treatise firstly proves that the above mentioned ideas are rational as well as being imaginary and then proves that after death, these ideas will separate from the human soul and disappear.

This treatise had been edited on the basis of 5 manuscripts of it preserved in “Ahmad Şales” and “Nour Othmaniyeh” libraries in Turkey, “Peterman library” and “Ayatullah Golpayegani Library” in the city of Qom, as well as “Tehran University's library”.

Keywords: Avicenna, Disappearing of ideas, Soul, Imagination, Rational

* Assistant Professor of Islamic Philosophy, Theology Faculty of Tehran University

** Assistant Professor, Payam-e-Noor University, Abyek Branch.